

გაზეთის ფასი:

გაზეთით თბილისში და გარეშე ადგილებში: მთლიანად 6 მან. მარტის წლისა — 7 მან. ნახევრის წლისა — 4 — 50 კ. სამის თვისა — 2 — 50 კ. — 2 —

მათივე ფასის ნაწილი — 3 შაური. „დროება“ გამოდის კვირაში ერთხელ, პარასკევობით.

დროება

თბილისში „დროებას“ რედაქციის კანტორაში, მელიქი-შვილის და კამ. სტამბაში, ხანის ქუჩაზე, ბებუთოვის სახ-
ლში.
თბილისის გარეშე მცხოვრებთათვის აღრესი: Въ Тифлиси. Въ контору редакціи грузинской газеты „ВРЕМЯ“.
რედაქციის კანტორაში მიიღება ყოველ-გვარი განცხადება სხვა და სხვა ენებზე. შასი განცხადების დაბეჭდვისათვის ჩვეულ-ბრივის ასობით გაზეთის სტრიქონზედ 8 კაპ.

საკოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი.

ჩემი პირადი სიტყვა.

ხელის-მოწერა „დროებაზე“ ყოველთ-ვის მიიღება. ამ გაზეთის დაბარება შეიძლება პირდაპირად ნუშტივად.

რედაქცია უმორჩილესად სთხოვს „დროე-ბის“ ხელის-მოწერებს, რომელთაც გაზე-თის ფული ვერ არ მოუტიათ, შემოიტანონ ეს ფული.

ზინაარსი. — მთავრობის უწყება: თბილისი. — დროების კორექსიონის დასრულება: სალიტი მთავრობის განკარგულებაშია. პოლიტიკა: შრანცია, პრუსია, იტალია, ანგლია. შეერთებული შტატები. მსაჯობა. — ტელეგრაფები. — ლექსი: შიქრი სოფელი. — სხვა და სხვა ამბავი. რუ-სის ავტორი ქელსივი. მაქსიმელიანის სიკვდილი. სომხების პატარახის მისვლა მოსკოვს და პეტერბურგს. — სახანო განცხადება.

ტვილინი. მათი იმპერატორებითი შამ-ლისებანი დიდი მთავარი მიხეილ ნიკოლო-ვის ძე და დიდი მთავრინა მლგა თეოდო-რეს ასული მობრძანდნენ შირიმდგან ტფი-ლისს ამ ოქტომბრის 24-ს.

„დროების“ კორექსიონის დასრულება.
ქუთაისიდან. სალიტი გუბერნიის წინ ამ დროისას.

შე-უყუდართი დროებისგან დათესილი ძველიდგანვე უთანხმოება უბედურებათ მოი-მყო საქართველოში, როდესაც ის, საქარ-თველო, განაწილდა რამოდენიმე სამეფოდ და სამთავროებათ. მაშინდელი, ცხებრებ შემო-ღულდულის ადგილების მდებარეობაც უმარჯვე-ბდა ამ ნაგლეჯ-ნაგლეჯის სამთავროების გან-კერძოებას. მასთანაც ყოველსავე, რაც კი ეჭი-რებოდათ იქ მცხოვრებლებს, თავის სამთავრო-შივე ვაძოვებენ, სჯერდებოდნენ და ამის გამო-საქართველო აღარ კაცდნენ, რომ რამემოთხონი-ლებისათვის, გარდა ჩხუბისა და მტაცებლობისა, მისვლა-მოსვლა ჰქონდათ მებრძობებთან. — მს ხანგრძლივი მებრძობებში ჩხიკინი ბოლოს ზნეთ გადაეცა ერთ-მიწის შეილებს, ძმური კავშირი გასწყდა მათ შორის და მიზნებიც ეს იყო საქართველოს დაქვემდებარება და გაოხრებისა ალა მამადხანის დროებას.

შხოლოდ რუსეთის მთავრობის ქვეშ ამ სენისაგან გაიკურნა ჩვენი სამშობლო, სამ-თავროების ერთმანერთთან შეერთებით. მრ-თი უკანასკნელთაგანი იყო სამეგრელოს სამ-თავრო და ისიც ამ მოკლეს ხანში შემოუერთ-და ქუთაისის ლუბერნიას. — მს შეერთება სა-დღესასწაულოდ დაურჩათ, როგორც იმერ-ლებს, ისე მეგრელებსაც და ამ მიზნისა გა-მა 23-ს სექტემბერს ქუთაისის ლუბერნიის წინამძღოლმა აზნაურობას გაუყვია სალიტი, სადაც მიწვეული იყვნენ დეპუტატები სამე-გრელოს მხრით და მასთანაც მრავალი თავა-დაზნაურები, როგორც იმერეთის, ისე სამეგრე-ლოსაც. მასწინდლობა, როგორც პური-მარ-ილობით, ისე გულითაც განთქმულია საზოგა-დოთ ქართველი კაცისა და ამისთვის საქართვე-ლო აღარ ერაცხ საკუთრად ღზინის, ქვიფის და მასწინდლობის აწერას, მე მსურს წარმოვთქ-ვა რამოდენიმე სიტყვა. შხოლოდ იმ სალიტის ხასიათზე: ეს დარბაისლური ღზინი იყო ერ-თი იშვიათთაგანი ჩვენში, სადაც ჩვეულებ-

რები მართო ყანები არ სტრიალებდნენ და-ძალებით: „დალიე, თორემ კისერში ჩაგასხამ!“ მაგრამ იქ სტრიალებდა საზოგადოთ პატიო-სანი აზრი შემცველი მამულისადმი სიყვარუ-ლისა და მისის კეთილ-წარმოების მდომი. — მს აზრი იყო — თანაგრძობა ახალ-შთამომა-ელობისადმი და ჩხევა, თუ როგორ უნდა ეცადნენ და რა რიგი საშუალება უნდა მო-იპოვონ, რომ გზა მისცენ ახალ-თავობას და მით შემოიტანონ საქართველოში განათლე-ბა, ძველის სენის გამკურნებელი და ნაცე-ლად კეთილის ცხოვრების მომნიჭებელი. პო-პეჩიტლის აზრსაც დიდი თანა-გრძობა გან-უცხადა საზოგადოებამ, როდესაც მან ნათლად დაანახვა მათ ქუთაისში მეორე გიმნაზიის გა-ხსნის საქროება, რადგანაც მსურველები მრავალი არიან და ადგილი კი ნაკლებ; ასე რომ ერთი გიმნაზია მართო იმერლებისთვისაც არ არის საკმაო და ახლა, როდესაც სამეგრე-ლოც შემოგვიერთეს, ერთი ორათ საქროა შე-იქნა. — შემდეგ ჩვეულებრივის ვალისამებრ უმაღლესის სადღეგრძელობისა მასწინდელმა დალია სადღეგრძელო სამეგრელოს და იმერე-თის შეერთებისა; მეგრელების მხრითაც შეხება სამადლობელი სიტყვა ერთს მათგანს, რომელმაც რიგანათ გადმოსცა მეგრელების სინარულიც ამ შემთხვევაში; მეორე სადღე-გრძელო იყო ახალ-თავობისა და ახალ-გაზდო-ბისა. მს სადღეგრძელოც დიდის სინარუ-ლით და თანაგრძობით მიიღო საზო-გადოებამ; არ დარჩენილა არც დიდი, არც პა-ტარა, არც ჭაბუკი და არც მოხუცი, რომ ახალთაობისადმი თანა-გრძობა და სიყვარუ-ლი არ გამოეცხადებინოს. (საზოგადოებაც იმა-სთანა იყო) და იმ დროს ხანის გამომეტყვე-ლებაც ჰქონდა ჩვენში ჩვეულებრივის პირ-მომთხრობას. — მეგრელებსა და ქაბუკების სინარულს ბოლო აღარა ჰქონდა; სამადლობელი სიტყ-ვებო ერთს მათგანს, რომელმაც მეგრულათ წარმოთქვა მადლობა და ქართულათ მეო-რემ გადმოიღო; ის სიტყვები თვისის სიმართ-ლით და გრძობით ოქროს ვარაყით დაწერის ღირსი იყვნენ, მით უფრო, რომ ის წარმო-თქვა იმისთანა პირებისაგან, რომელიც თავის დღემაც არ გაცილებიან სამეგრელოს, თო-რემ ჩვენ რომ ერთმანერთს გამოუცხადოთ თანაგრძობა, ის ისე არ დაფასდება, რადგან-ც ჩვენ საზოგადოთ ერთი აზრის მექანი ვართ და ერთს და იმავე უღელს ვეწეით.

იმ სალიტზედ წარმოთქმული სიტყვები ღირ-სი იყვნენ, რომ აქ სიტყვა სიტყვად მომე-ყვანა, მაგრამ გაზეთის სივრცე არ მაძლევს ნებას; უმისოთაც ისე გაგძლდა ეს ჩვენი სტატია, როგორც რამდენიმე გვამების უფრო ახალ თაობისადმი!

სადღეს შემდეგ მე დავსწარ რომელიმე მეგრელი მოხუცებულების ბასს; მათმა ჰქვიან-ურმა აზრებმა და მათთანაც ქართული ენის ზედ-მიწევნით ცოდნამა გამაყვირეს; ისინი ისე შეჩინილან ძველთაგან ჩვენს საზოგა-დოებას, როგორც საიასლო ნაყოფი უცხო ხეხილსა ზამთრის პირზედ, რომელიც მართოთ მართო კოწიალობს დაობლებული ძველს კირწვედ, და ჰა თუ აგერ მოსწყდეს და ჩამო-ვარდეს და ჰა თუ აგერა... მათთანა გვამებს, დღეს ჩვენ იშვიათათ ვხედავთ ჩვენს შუა ხნის

გვამებში! იმათმა ნახვამ მომაგონა ერთი ად-გილი ლექსიდან, რომელიც ადრევე გვითქვამს:

„წარსული გულს მწყვეტს, აწ მყო მა-ლონებს,
მომავლისაგან თუმც ბევრს მოველი;
მაგრამ ბევრია ჩვენში გვამები,
ქოვლის კეთილის ხელის შემწველი.“

როდის იქნება ის დრო, რომ ჩვენში ზიზლით თითებით მათ გვიჩვენებდნენ და საზოგადოთ არ თუ ღირსებას, იმათს სახელსაც კი აჩვენებდნენ!

დაუფარავად პირ-უთნეველად მრისხანედ სჯიდნენ სულ იმათ ავზედ და ოდეს მოჰკედნენ, სამაგალითოდ ზედ აფურთხებდნენ იმათ

მს, თუ ჩვენ ვეღარ მოვესწრებით იმ ნე-ტარს დროს განათლებისას, ჩვენი შეილები ხომ მაინც მოვსწრებთან! . . . იმედიც კარ-გია! . . . ჩვენ გერწამს საქართველოს ხალხის მომავალი მალად გახსნილი ცხოვრება და იმედიც გვაქვს, რომ ამ ბედს მოასწარფე-ბენ მეგრელები, როგორც უმეტესი ნიჭიერი და მეცადინე ხალხი! . . . მართალია მათ დაჰკარგეს ოქროს მატყლოვანი ვერძი, მაგრამ დაეიჯე-როთ, რომ ნაცვლად ვეღარ იხელთონ ოქ-როს დრო?

ა. ვერეთელი.

პოლიტიკა.

შრანცია. 13 ოქტომბერს სახალხო გაზე-თში იწერებთან პარიჟიდან: „სასულიერო გაზეთების მოწოდებამ ამაოთ არ ჩიარა. ამ გაზეთში პაპის მომხრეები ანუ, უკეთ ესთქვათ, რომის კათოლიკები შემწევობას ითხოვდნენ თავისის მოძმებისაგან და აი ახლა საჯე-როსნო ომისათვის ყოველგნით იკრიფებიან ვოლონტერები. მარსელიდან დაიწყეს რომი-საკენ წასვლა ვოლონტერებმა. 12 ოქტომ-ბერს საღამოზედ ტულონიდანაც წავიდნენ ჩიეიტა-მეკიაში 150 კაცი პაპის მისაშველე-ლათ. რასაკვირველია, რომ თუ რომის საქმეში მეროპის სახელმწიფოები არ გაერივნენ, პაპის წინააღმდეგებოც შეკრებენ ვოლონტერებს და ინსურგენტებს მიაშველებენ. — Gazette de France სთხოვს ყველა კათოლიკეებს, ვინცკი ფრანციაში, ბელგიაში, შოლანდიაში, შვეიცარიაში, ისპანიაში, ირლანდიაში და ბერმანიაში არიან, რომ რომში პაპის მიეშ-ველნენ და იმისი საერო უფლება მახელით დაიკვან. — Gazette de France ამბობს, რომ ჩიეიტა-მეკიაში ერთი ცხენ-გალავანი არისო, რომელიც დასრულებული არ არის და თე-დანებებულია; იქ შეიძლება 15 — 20 ათასმა ჯარმა დაიბანაკოს და გამაგრდესო. შინც წმ. მამის ერთგული არის, ამ ბანაკში დაუყოვნებლათ გამოცხადდესო. ამ მოწოდე-ბას აწერს უფ. მარლე ღირნიე, რომელიც გაზეთის Siecle-ის ჰიტყვიო, შავეტის მომხრე ყოფილა.

— Opinion Nationale აი რას ამბობს იტალიის მმართველობის მოქმედებაზე: „მთ შრანციის ჯარი მივა რომში, მაშინ იტალია უკან დაიწევს. ამ ქამათ საზოგადო აზ-რი ისეა დაწყობილი იტალიაში, რომ შიქტორ-

მმანუელს არ შეუძლიან შრანციის მუქარე-ბას დაეთანხმოს იმ აზრით, რომ თავისი სა-კუთარი უფლება და ტახტზე ყოფნა არ შე-ირყეს. მამასადამე ჩვენ იტალიაზე მივიღივართ საომრათ, და ის კი არ ფიცით, კარგათ მო-ვიფიქრეთ თუ არა ამისთანა განზრახვა?“

Patrie ამბობს: „საქროა ენერგიულათ შე-უდგეთ ამ საქმეს. ამას ითხოვს იტალიის პა-ტიონსობა და შრანციის ხელის მოწერა.“

ჩვენს თვალ-წინ სრულდება ძლიერ დიდი საქმე, რომელსაც ორ გვარი თვისება აქვს: პოლიტიკური და სოციალური, ის საქმე რო-მლითაც ტრაქტატი ირღვევა და რევოლუტია გამარჯვებული რჩება. ამ საქმის გამოისათსა-ზოგადო ხმას დიდი მნიშვნელობა ეძლევა თავისის უფლებით და საფუძვლების ძალით. მს საქმე შრანციისათვის კი დიდი არ არის და ის ამავდებ ბევრს არა ფიქრობს. ჩვენც ის გვი-და, რომ იმან საქმე დროით გადაწყვიტოს და ამ ორში ერთი იქმნას: ან იტალიამ შრან-ციის მხარე დაიჭიროს და მ (15) სექტემბრის ტრაქტატი უცვლელათ დაიცვას, ან არა და, შრანციამ იმისაგან დადებული პირობების ძალით საზოგადო მშვიდობიანობის და წესი-ერების გულისათვის რომი იტალიას წართ-ვას და რევოლუტის და ანარხისგან დიხსნას.

მაზეთი „France“ უფრო ზომიერათ ლა-პარაკობს იტალიის მმართველობაზედ, მაგრამ ნანობს, რომ შლორენციის კაბინეტმა თავის მხრივ უფრო ენერგიული ღონისძიება არ იხ-მარა, რადგან იმას უფრო შეეძლო საქმე კე-თილათ დაებოლოებინა.

მს გაზეთი ამბობს, რომ ამ უკანასკნელს ორს დღეში მიწერ-მოწერა შლორენციისა და პარიჟს შორის არც ერთს მინუტს არ შე-წყვეტილაო.

ამ მიწერ-მოწერაზეა დამოკიდებული საქმის აეთ ან კარგათ გადაწყვეტა. შრანციის მმარ-თებლობას უფლება აქვსო, იტალიას მხოლოთ ეს მოსთხოვოს, რომ იმან თავისგნით დადე-ბულს და ხელმოწერილს პირობას პარევი სცეს, იმ პირობას, რომლითაც ის შრანციას შეეკრა მ (15) სექტემბერს. სწორეთ გვითხ-რას იტალიამ, თუ იმას განზრახვა აქვს, რომ განდგომილებს პაპის სამთავროში არ შეუშვებს.

მთ შლორენციის კაბინეტს არ შეუძლიან განდგომილები დაიმაგროს, დროით შეგვატ-ყობინოს, მაშინ ორივე სახელმწიფოები ერ-თათ მოიხმარებენ იმ ღონისძიებას, რომელიც პაპის ტახტს შეურყეველათ დაიცავს.

მთ შლორენციის კაბინეტი ეხლანდელი საქმის მდგომარეობას სწორეთ მიხედა და შე-იტყუა, მაშინ საქმე უტყველათ პატიონსურათ და კარგათ გადაწყდება, მაშინ ყველა ხიფა-თის თავიდან მოცილება ადვილია.

მაგრამ თუ იტალია შრანციის შემწევობას არ ინდომებს და რომის ქვეყანას დაიპყრობს თავისის ვალდებულების წინააღმდეგ, მაშინ შრანცია იძულებული იქნება თავისი პატიოს-ნება და ღირსება დაიცვას.

შინც რაც უნდა იყოს, ჩვენ გვიჩვენა, რომ რომის საქმე ჩქარა გათავდეს. ამ გვარი დიდი საქმე ჩქარა რითიმე უნდა გადაწყდეს. ჩვენ მართო იმას ვამბობთ, რასაც საზოგადოება ლაპარაკობს და როგორც ის ფიქრობს. შე-ვლას მსურთ, რომ რომის საქმე ჩქარა დაბო-ლოვდეს და ხალხის ღელვა მოისპოს.

ამ საქმის ჩქარა დაბოლოება ამისათვის უფრო საჭიროა, რომ თუ რევოლუციამ განმარჯვა და რომი აიღეს, მაშინ შრანციისათვისაც და იტალიისათვისაც ეს ძნელი საქმე იქნება.

მაზეთი „Temps“ ამბობს, რომ მინისტრების მიუცილებელმა კრებამ, რომელიც სენკლუში იყო თვით იმპერატორის თავს მჯდომარეობით გადასწყვიტა, რომ შრანცია იტალიის საქმეში გაერის.

მსვეე გაზეთი ამბობს, რომ მარშალი ნიელი და ზღვით მინისტრი, აღმირალი რილოდე-შენულ, სხვა კაბინეტის წევრებზედ უფრო ძლიერ ამტკიცებდნენ საქმეობას, რომ რომის ტახტი ხელშეუხებელათ დარჩეს, შფ. შორკად დე-ლა როკეტის ეგრეთვე იტალიის საქმეში გარეენას ამტკიცებდა. მხოლოდ იუსტიციის მინისტრი უფ. ბაროში ნეიტრალიტეტის დაქვრას არჩედა. მარკოზ ლაელეტი ძლიერ წინააღმდეგს ამბობდა იტალიის საქმეში გარეენაზედ.

ამ გაზეთისავე სიტყვით იმპერატორცა მეგენია რომის ტახტის ძლიერ ერთგულია და იტალიის საქმე იმას ძალიან აფიქრებს. ის შიშობს იმაზედ, რომ იმპერატორის მმართველობა იტალიის საქმეებში ერევა.

პრუსიის. შრანციის მიმართობა პრუსიასთან. ბერლინიდან სწორენ 18 ოკტომბერს მეზერის ბაზეთსა. იტალიაში რომ ამბავია, იმან შრანცია ასეთს მდგომარეობაში ჩაგდო, რომ ნაპოლეონმა ორისგან ერთი უნდა მოახდინოს: ან უნდა შეებრძოლოს იტალიის მთავრობას პაპის მსოფლიო უფლების დასაცველად, ანდა თანახმა უნდა გახდეს სექტემბრის კონვენციის გაუქმებაზე და ამ სახით თავის ნებით უნდა თავი დაიმარცხოს. შემოხსენებულს ამბავ დიდი კეთილ-მოქმედებითი გაღივება ჰქონდა შრანციის მიმართობაზე პრუსიასთან. პარიზის სადღობო-საქმეებში წარედგინა რომ ბერლინს ამბავი მოვიდა, იქიდან ცხადათ სჩანს, რომ შრანციას მსურს მშვიდობიანური მიმართობა დაიჭიროს პრუსიასთან. მკვი არ არის, რომ რაც იტალიაში ახლა ამბავია, იმან ბერლინიანზე მიქცეული ყურადღება შრანციას მოაცალდინა. იმას არ შეუძლიან ერთსა და იმავე ჟამს რამოდენიმე საქმე აკეთოს; ამისთვის ის მიუცილებლათ იმ საქმის გამოწყობას შეუდგება, რომელიც უფრო ადვილია, ესე იგი იტალიის საქმესა. შრანციამ რომ მოახერხოს ხელახლად მორიგება იტალიასთან, ის მაშინაც ძალიან სუსტს მდგომარეობაში ჩაგარდება იტალიის შესახებ. ბერლინიანს სრულებით არ გაახარებს შრანციასა და იტალიას შუა ჩამოვარდნილი უკმაყოფილება. ჯვარის ბაზეთი ამბობს, რომ მსოფლიო უფლება პაპის საუკუნოდ დაკარგულიაო. ჩვენც გესურს, რომ იტალიელებს თავიანთი განზრახვა აუსრულდეს; პაპის მსოფლიო უფლების გაუქმებას და იტალიის საქმეში შრანციის გაურევლობას დიდი კეთილ-მოქმედებითი გავლენა ექნება ბერლინიის საქმის მდგომარეობაზე.

—**ბრაფი ბისმარკი** მომავალს სესიაში აპირებს იმისთანა სჯულის წარდგენას პრუსიის პალატაში, რომ ამ სჯულით ყველას მიეცემა აღმორჩევითი სიპართლე. ის აგრეთვე აპირებს პარლამენტში უფრო დიდი თავისუფლება შეიტანოსო. მთ ეს მართალია, მიუცილებლათ ამით უნდა სცნოს კაცმა, რომ პრუსიის მალე შეუერთდება ჩრდილოეთ ბერმანიის პალატას.

იტალია. ნეპოლიტანელს გაზეთში Italia სწორენ: „7 ოკტომბერს, სადამოხედ მენოტი ბარიბალდი მიკოვაროში მობრუნდა. აქაურმა ხალხმა ის დიდს აღტაცებით მიიღო. ძალაქის მოედანზედ ინსურგენტებს სადილი გაუმართეს და სადილს შემდეგ პაპის მმართველობის ღვრიბ-ბეჭედი დასწვეს. მთებში ტივოლიდან დაწყებული მონტერატონდო და პალომბარომდინ არც პაპის ჯარი-ყარაბი-

ნები და არც იმისი უფლებების აღმასრულებელი არსად არ იხადებინან: ყველამ ინსურგენტების მხარე დაიჭირა. რომშიაც საქმე ცხლასულ სხვანაირათ იცვლება და სხვაფრივ მუშაობს. მთუმც ჯერ თვითონ რომს არ შემორტყვიან ვარს ინსურგენტები, მაგრამ ეს მიუცილებელია. ყველა პაპის ჯარები რომში არიან შექუჩებულნი. ღამის ათის საათიდან ამ ქალაქში სულ ყარაულები დადიან. მონტე-პინჩიოშიაც ყოველ ღამე ჯარს აყენებენ. აქ ზუაფების დასტები არიან ხოლმე ყარაულათ. მატრიკანის მოედანზედ კი ცხენოსანი ჯარი დვას ხოლმე ღამე. მდინარე ტიბრის ხილები ყველგან ჯარებს უჭირავს. ძალაქის კარებშიაც წინა-ჯარები უყენიათ. ძლიერ ბევრს კაცებს იჭერენ, ესლა აღარავის აღარ ზოგავენ. ბასაკვირველი კიდეც ეს არის, რომ არასდროს რომში ამდენი უცხო ქვეყნელები არ მოსულან, როგორც ესლა. მანსაკუთრებით პრუსიელები და ანგლინები ძლიერ ბევრნი არიან ესლა ამ ქალაქში.

მაზეთი „Pungolo“ იწერებინან შლორენციიდან: „მენოტი ბარიბალდის ჯარში 1,900 ახალგაზდა მამაცი ვაჟკაცები ურევიან. ეს მხედრები 1859 და 1866 წლებში ტიროლოში ავსტრიელებთან ომობდნენ და დიდი სიმბნე გამოიჩინეს. ჯერ მენოტი ბარიბალდის ჯარები პაპის ჯარებს არ შებმან.

საქმის მდგომარეობა რომში. მრთი ფრანკულული გაზეთის კორრესპონდენტი 14 ოკტომბრიდან აი რას იწერება: „მანდგომილების გუნდი ყოველგან ჩნდება. აქამოდე მაზრის მცხოვრებლები არა ვითარს თანაგრძობას არ უცხადებენ განდგომილებსა, მაგრამ ამის მიწვენი უფრო სხვა და არა ისა, რომ, ვითომც იმათ პაპის ერთგულობით მოსდიოდეთ ესა. სისაწყლედ და სიღარიბე განდგომილებისა, რომელთაც არც საქმელი და არც სხვა სამხედრო საშუაღისი აქეთ, ცხადთ გვიმტკიცებს, რომ იმათ იტალიის მმართველობა არ ეხმარება. მთუმც ადგილობრივი მცხოვრებლები ვოლონტერების მოსვლით შევიწროვდნენ, მაგრამ ისინი მაინც ამის უკმაყოფილებას არ აცხადებენ. ხალხი ელოდა, რომ რომის ქალაქის მცხოვრებლები განუდგებიან პაპის უფლებას. მთუმცა რომი აქამოდე მყუდროთ არის, მაგრამ უნდა ესთქვათ, რომ იმის სიმყუდროვე უფრო მუქარას მოასწავებს. მამოსცეს რომაელების მიმართ პროკლამაცია და ეს ხალხმა კარგათ მიიღო. ამბობენ ამ პროკლამაციის შემდეგ ხალხს გამოუსხადებენ შეიარაღებას და რომაელებიც არ უმტყუნებენ ამ შემთხვევაში. რამოდენსამე ხანს შემდეგ თუ მოგვსმათ, რომ რომში რევოლუცია მოხდოა, ნულა გავიკირდებათ. ხელახლად დაარსებული სანაციონალო კამიტეტი უწინდელს არა ჰგავს. პირვანდელი კამიტეტი უფრო მშობარა იყო, ახლანდელი კი უფრო გამბედავია. მამოცილებამ გვიჩვენა სექტემბრის კონვენციის გამოუდგრობა. ბარიბალდის დატუსაღებით შლორენციის კაბინეტმა ხალხში რწმუნება დაჰკარგა და, თუ კიდეც არ მოიშალა იტალიის ახლანდელის მოძრაობის წინააღმდეგობა, მიუცილებლათ თვითონ სამეფო დინასტიაც სასაშიშრო მდგომარეობაში ჩაგარდება. ახლა ფიქრი არ არის უცხო ქვეყნელების გარევისა იტალიის საქმეში. ბარიბალდი რომ განხდარიყო ახლანდელის მოძრაობის წინამძღოლად, მაშინ კიდეც სარწმუნო იქნებოდა უცხო ქვეყნელების გარევა, მაგრამ თუ იტალიის მმართველობა ითავებს ამ მოძრაობას, მაშინ რალა საფიქრალია, ამიტომ რომ მაშინ იმედია, რომ პაპის პატივის ცემა და დარსება არ დაიჩაგრება. ამის გამო იტალიის ჯარის შესვლა რომში მიუცილებელია და იმას დღითი-დღე კიდეც ელიან. ამ ჯარს უნდა შეხედეს პაპის ზუაფები, რომელთაც უნდა დაიფარონ კეთილის მოქმედი მონარხი, მაგრამ ან კი რა დაფარვა უნდა. იტალიის ჯარი ურიგოს არას

ჰკადრებს წმინდა მამას. თვითონ ზუაფები რადგან ადგილობრივი მცხოვრებნი არიან, უნდა ვიფიქროთ, რომ რაკი იტალიის ჯარს დაინახვენ, შესახებენ „ჩვენც იტალიელები ვართო.“ და ამ გეარათ შიშისაგან გამოხსნილი ხალხი მიეგებება იტალიის ჯარს, როგორც თავის მსხნელებს. ჯარი დადგება ძველი ქალაქის ალაყაფის კარებთან და რომის ხალხს მისცემს სრულს ნებას, როგორც უმჯობესია, ისე დააწყოს თავისი საქმე. თვითონ პაპის სასახლეში, მატრიკანშიაც, ამ რიგათ ფიქრობენ და ცოტათი დამფრთხაღნიც არიან.

— **დაბეჭდილია** ორი შემდგომი პროკლამაცია: ერთი იტალიელებისადმი და მეორე რომაელებისადმი: რომალებო! მას უკან რაც სახალხო იუნტა დაიშალა და იტალიელებს სრული უფლება მიეცათ იტალიის საქმეები თვითონ უნდა განაგონ, რომის საქმეებმა ხელმეორეთ გაიღვიძა. ის რომის კამიტეტი რომელიც ცდილობდა რომის იტალიასთან შეერთებას, ესლა ხელახლათ მოწოდებულია რომის საქმის გადასაწყვეტლათ. ეს ვალდებულება ვიკისრეთ ჩვენ მამულის სიყვარულისაგამო და თქვენის იმედით. რომაელებო, თუ იტალიამ რომის შეერთება იტალიასთან არ იკისრა მაშინ ჩვენ თვითონ უნდა აღვასრულოთ ჩვენი ვალი. რომი რომაელებს ეკუთვნის და ამისათვის მთელი მეროპა საჭიროთ ხედავს ჩვენი უფლება მოენახოთ და ჩვენი საქმეობა და მოთხოვნილება დაეკმაყოფილოთ. იმ კონვენციამ, რომელზედაც ჩვენ ხელი არ მოგვიწერია, განსაცდელში ჩაგვაგდო. მაგრამ ჩვენ მაინც უკან არ დასდევით და თვით გამოცილებამაც გეჩვენა, რომ თეოკრატიულს მთავრობას ხალხის მართვა არ შეუძლიან და ვერც ცივილიზაციასთან მოთავსდება. თავი უნდა გადასდეთ. რომაელებო, როდესაც ჩვენ ვუჩვენეთ რომის სასახლეს იმისი უწყობა და სასულიერო უფლების ბოროტათ მოხმარება, მაშინ იმან წარმოსთქა, რომ მისი უფლება შეურყვევლია და მოინდომა ჩვენი დამონება თავისი მოჯამაგირების ძალით. მთ ჩვენი უფლება ტყუილი ფრაზა არ არის, თუ ყოველი ჩვენი მეცადინეობა უქმათ ჩაიგლის და ჩვენს სვეს ვერაფრით გავაუმჯობინებთ, რასაკვირველია დასაძრახისი აღარ ვიქნებით, თუ იძულებულ შევიქნებით უკანასკნელს ღონისძიებას მივმართოთ. სივილიზაციის გავრცელება და ეკლესიის ქეშმარტის სარგებლობის მოტანა გაამართლებენ ჩვენს ენერგიულს განზრახვას. რომაელებო! ყველა მარბები ადგომილები არიან და რევოლუცია მთელს ჩვენს მხარეს ჩქარა მოედება. ჩვენც უქმათ არ უნდა დავრჩეთ, გულგრილათ არ უნდა ვიყოთ. ჩვენც უმწეობა უნდა მიეცეთ ამ საქმეს, რითაც შეგვიძლიან, თუ მარბებში გაიმარჯვებენ რომიც გამარჯვებით იქნება. მზათ ვიყვენეთ. პაპის ზუაფებისაგან ჩვენი ძმების, სისხლის დაღერა ნუთუ ჩვენს გულს არ ააღელვებს. რომაელებო! მოვიდა ჩვენი განთავისუფლების დრო. მამულის გულისათვის დაეწყეთ დასტებათ და თვითოეული ჩვენი მოთავეების ბრძანებას დაემორჩილდეთ. მასხოვედეთ, რომ თუ ერთობა და წესი გვექნება, ძალაც არ მოგვაკლდება, და თუ ცალკაცე მოუფიქრებლათ და უდროვით საქმეს დაიწყებთ, მაშინ შეიძლება დავზარალდეთ. რომაელებო! ერწმუნეთ კამიტეტს, რომელმაც დაგიმტკიცათ თავისი ძალა, სიმაგრე და კეთილგონიერება. ახლა, როცა მოვიდა დრო ენერგიულის მოქმედებისა, კამიტეტი თავის ვალს არ უღალატებს. შევერთდეთ მეგობრულათ, ემიოქმედოთ რიგინათ და ცივილიზაციის საქმე, უქვევლია, ძლიევამოსილი გამოვა ბრძოლიდან.

სანაციონალო რომის კამიტეტი. რომი, 8 ოკტომბერს 1867 წ.

— **მანმეორებული** გალაშქრება რომსე. 17 ოკტომბერს დასრულდა გაზეთში სწორენ ლონდონიდან გამოქვეყნებენ, ვითომც იმპერატორს ნაპოლეონს ჩივილთს იტალიის მთავრობასთან, რომ იმან პაპის მარაში განდგომილების გროვა შეუშვაო და ამით დაარღვიაო სექტემბრის კონვენცია; ამასთანვე იმპერატორი ვითომც მეორეჯერ შესდგომოდეს რომზე გალაშქრებასა. ამ ამბავს თვითონ ანგლიის გაზეთი „თამისი“, მოგვითხრობს და თავის თავათაც ამბობს: „მთუმცა არ ვეჭვობთ, რომ შემოხსენებული ამბავი მართალი არ იყოს, მაგრამ ამასაც ვიტყვი, რომ იმპერატორი ნაპოლეონი მალე ვერ გაამართლებს თავის მუქარას. ამას იჭვი არ უნდა, რომის საქმე მალე უნდა გადასწყდეს; მხოლოდ ეს კი უნდა განსაჯოთ, თუ ვინ უნდა გაერიოს ამ საქმეში, რა პირობით უნდა მოხდეს ამისთანა გარევა და რა განზრახვით უნდა გაერიოს? როგორც სჩანს გაზეთს თამის კიდეც აუხსნია ეს წინადადება, ამისთვის რომ ის აი რას აცხადებს თავის სტატიაში: „ბარიბალდი რომ პინა-ლუნგში დაატყვევეს, მას აქეთ მეროპა გახდა იმისთანა ამბის მოწამე, რომელიც ჯერ არ მომხდარა; ორი ხალხი ერთი ერთმანეთს შეება და იმათი მთავრობები კი მშვიდობიანათ შესტკერიან ამ შეტაკებასა. აქედგან მაინც არა სჩანს, რომ ორივე ხალხის მთავრობასა თანასწორი ნება მოქმედებისა მიენიჭოს თავთავიანთ ხალხებისთვის; საქმით სულ სხვა-სა ეხედეთ. შრანციის კათოლიკები თავის-უფლად მისწრაფიან პაპის უფლების დასაცველად, მაშინ როდესაც იტალიის განდგომილები თითო თითოთ მიიპარებინან ბრძოლის ველზე. ახლა რომ იტალიაში ბრძოლია, შეიძლება იმან ურთი-ერთ-ხალხობითი ომიც ასტეხოს—სახელდობ ასტეხოს ომი შრანციასა და იტალიას შუა. საქმე აი რასში მდგომარეობს: ნაპოლეონს შეუძლიან, თუ არა იმდენათ ისარგებლოს, რამდენათაც მიკტორ-მმანუფელსა, როცა შრანცია ლეგიტიმისტებს მიიძხრობს და იტალია პატრიოტებს?

იმპერატორმა ნაპოლეონმა ძალიან კარგათ იცის, თუ რამდენათ დაუმეგობრდება იმას და იმის დინასტიას როიალისტები და კათოლიკები. ნაპოლეონის დინასტიის შერიგება პაპისთან შეუძლებელია. 1848 წელს რომ ნაპოლეონმა ჯარი გაუგზავნა პაპის იმის უფლების დასაცველად, თუ მაშინაც ვერ შერიგდნენ, მაშ ახლა რომ იტალიაზე განელაშქროს, არამც თუ სრულებით დაჰკარგავს თავის გავლენას იტალიაზე, არამედ კიდევ მეტსაც. შემდეგ „თამისი“ იტალიის პირველს მინისტრს ამ რიგათ დაუწყებს ჩივენას: „მანდგომილება უნდა დამშვიდდეს და ნება არ უნდა მიეცეს, რომ ის ზომას გადასცილდეს. რესპუბლიკელებს რომში წასვლის ნება არ უნდა მიეცესთ, ამისთვის რომ იმათი გამარჯვებაც და დამარცხებაც ორივე საენებია. ამის გამო ყველაზე პირველათ უფალ. რატაცი იმას უნდა ცდილობდეს, რომ განდგომილება თავის ხელში მოიგდოს და როგორც უნდა, ისე ამოქმედოს. შრანციის მუქარამ რატაცი გადაწყვეტით უნდა ამოქმედოს. შრანციისებმა რომ რომზე გაილაშქრონ, რატაციმ მაშინვე იტალიის ჯარით რომი უნდა დაიჭიროს. ამითი საქმე გაკეთდება და მერმე რამდენიც უნდათ, იმდენი იყებოდნ.“ მართლაც რისი უნდა ეშინოდეს უფ. რატაციის? იქნება ფიქრობდეს, რომ შრანცია ომს გამოიმცხადებსო? „თამისს“ აზრშიაც არ მოსდის ნაპოლეონისაგან ომის გამოცხადება პაპის მსოფლიო უფლების დასაცველათ, ამისთვის რომ იმისი დაცვა არას გზით აღარ შეიძლება.

შლორენცია, 4 (16) ოკტომბერს. სამინისტრო გაზეთში „Opinione“ სწორენ, რომ იტალიას სხვა ამის მეტი გზა აღარა აქვსო, თავი უნდა გადასდეს და ბოლომდინ საქმეს მიჰყვესო. „მაინც, რა უნდა იყოს—ამბობს ეს

გაზეთი—ჩვენ ფრანკუზებზე წინ შევალთ რომში. საქმე გადაწყვეტილია, ხალხის მოთხოვნების წინააღმდეგობა სირვეგენ იქმნება. ის მმართველობა, რომელიც ხალხის მოთხოვნებს თავს არიდებს, ამით თავისს უღონობას ამტკიცებს. მმართველობა, რომელიც უცხო ქვეყნის სახელმწიფოს მუქარას ემორჩილება, თუნდ ეს სახელმწიფო დიდი მეგობარიც და პატივის საცემელიც იყოს, და თავისს წადილზედ ხელს იღებს, ვეღარ შეიძლება ფეხი მოიკიდოს თავისს ქვეყანაში. მინ დაიჯერებდა, რომ იმპერატორი ნაპოლეონი, რომელიც თვითონაც ხალხის აღმორჩევით არის გახელმწიფებული, ამ ქვეყნის მმართველს უარს ჰყოფდა.

ჩივიტა-ვეკიაში ბევრი ისპანიელები და ირლანდიელები მოვიდნენ. იმათ სურთ პაპის ჯარებში გაერთიანდნენ. ნეაპოლის უწინდელი კაროლი შრანციკი რომიდან გასვლას აპირებს. პროკლამაცია, რომელიც აცხადებს რომის ქალაქის ადგილობრივ გარს შემორჩენას, მოამზადეს. ეს იმისათვის, რომ შარბალდის მომხრეებმა პაპის ზუავები დაამარცხეს მონტე-ლიბეტში.

ანგლია. ლონდონის უმთავრესი გაზეთების სიტყვით ანგლია არაბეთის სამხედრო-ზედ ოქიანობის დაწყებას აპირებს, რადგანაც ეს ოქიანობა უეჭველია ანგლიის კოლონიას რამდენსამე ადგილს შემატებს. მართი არაბეთის ხალხი, შუდელისათ წოდებული, დიდი ხანია აღდგნა დასახლებულ ანგლიელებს ავიწროებს და აწუხებს. ანგლიის მმართველობამ იმ განზრახვით, რომ იმათ უწყობას ბოლო მოეღოს ფუდელისებს მიველიათ მთავრის შეილი მოსთხოვა. არაბებმა ამაზედ უარი უთხრეს და აი ამის გამოისათ აღდგნის გუბერნატორმა შეკრიფა ჯარი ზოგი თვით არაბებისაგან და ზოგი ევროპელებისაგან იმათ დასაჯელათ.

— 5 (17) ოკტომბერს. მანჩესტერში ლორდ ლერბის და სხვა ანგლიის მინისტრებს სადილი გაუმართეს. ამ სადილზე ლორდმა ლერბიმ გამოაცხადა, რომ ანგლიის მმართველობა ყოველ ღონისძიებას იხმარებს, რომ შერაპის მშვიდობიანობა დაცვათ, და ანგლიის ხალხი ერთობ განკიცხავს იმათ, ვინც იქნება შერაპის მშვიდობიანობის დამრღვევი.

— აი რას იწერებან იმ ექსპედიციამ, რომელიც გაიგზავნა აბისინიაში. „ამ ექსპედიციის უპირველ სიზრუნეა იქნება, რომ რიგიანი ნავთსადგური იპოვნოს 200 ცეცხლის გემის დასადგომათ და სხვა და სხვა გზები მონახოს ზღვის პირიდან. ამ ჟამათ ჯერ მწესელი-ბეია დახიზნული, სადაც უნდა მოგროვდნენ ჯარები. ამ ექსპედიციაში ეხლა ირიცხება 100 ქვეითი ჯარი ზომებიდან, 40 ცხენოსანი იქიდანვე, 12 აფიცრები, უმეტესნი გენერალნი შტაბიდან არიან და 2 ექიმი. უფროსათ არის დანიზნული პოლკოვნიკი მირუეზერი. მართი ცეცხლის გემი „Seinde“ დაბრუნდა უკან ზომებისა, რადგანაც ზღვაში ქარმა ძალიან შეაწუხა. რადგან ამ გემზედ კარგები და ტანისამოსები იყო, ამიტომაც ამ შემთხვევამ ძალიან შეაწუხა ექსპედიცია. მორი დანარჩენი გემები კი 14 (26) სექტემბერს აღდგნა მოვიდნენ. 149 ჯარებიდან, რომლებიც ამ გემებზე იყვნენ, 10 დაიხოცა მგზავრობის დროს.“

შეპირებული შტაბები. Nord Allgemeine Zeitung-ში სწერენ 11 ოკტომბერს ნუ-იორკიდან: „იქვი არ უნდა, რომ ამ მოკლე ხანში ერთი რამ მოხდება. აღმასრულებელი მთავრობა საშინელს ბრძოლაშია თავისს წინააღმდეგობათ. პრეზიდენტი და სამსჯავრო პალატა მუდამ წინააღმდეგობას აწევენ სტემენს; სამხრეთის შტაბების სამხედრო მარხებში უფროსებთ გენერლებს ნიშნავენ. სულ სცელის პრეზიდენტი ამ მარხებში პროკონსულებს, რომელნიც სულით

და ხორციით კონგრესის მომეტებულს ნაწილს უღებობან; მაგრამ ბოლოს ისევე გამოდის, რომ ახლათ განწყობებულნიც წინააღმდეგობა არასულს კვალზედ მიდან. მიტქმის პრეზიდენტის უკეთესი მეგობრები ვინც იყვნენ, ისინიც უორგულდებიან იმას. ისინი წინათ ხედავენ, რომ კონგრესი გაიხსნება თუ არა, პრეზიდენტის ბრძანებას და განკარგულებებს მაშინვე შესცელის და იქნება თვითონ ისიც სასჯელში მისცეს. სამხრეთის შტაბებიც პრეზიდენტის მადრიელები არ არიან. ისინი პრეზიდენტს იმაზედ ემდურებიან, რომ ჩვენ წინააღმდეგებს ბევრს უთმობო. სახელმწიფოს ამ გვარი მდგომარეობა ძლიერ დიდს ენებას აძლევს სჯულს და ხალხის მმართველობას. სამხრეთი შტაბების ქალაქებში: ნეშატელში და ტენესში სახელმწიფო მთავრნი იძულებულნი ხდებიან გვარდიას მოუწოდონ ხალხის დასამშვიდებლათ, რომელნიც ამ მთავრების ბრძანებები ღელვარებაში მოდიან. ბუბერნატორს პერსონ ბროუნს უნდა ნეშატელში თავისი განკარგულებანი ჯარის შემწობით მოჰყავს აღსრულებაში. შიშობენ, რომ ნეგრებიც არ აღდგნენ. მუშები სამუშაოთ აღარ მიდიან. სასმელ-საქმელი ისე გაძვირდა, რომ ერთი დღის სამუშაო ფასი მუშას ცარიელ პურზედ არა ჰყოფნის. საეპრო საქონელი საზღვარს გარეთ ცოტადა გადის. საზღვარს გარედამკი ბევრი საქონელი შამოდის; ამის გამოისათ შიშობენ, რომ სახელმწიფო არ გაკოტრდეს. მხლა თხოულობენ, რომ სახელმწიფოს ვალი არამც თუ მარტო თერთი ფულით გადაიხადონ, არამედ ობლიგაციებიც გამოსცენ, ესე იგი თხოულობენ, რომ სახელმწიფოს მოვალეები 66% დასჯარდნენ. სამი წლის ერთმანეთთან ბრძოლამ ეს ზარალი მისცა მხარის უკეთილდღეობას და იმისს ეპრობას. ამ ომში მხარე სისხლით შესვარა.

სამხრეთის შტაბებში აღმომჩიველთ სიამ ისე აიწვია, რომ შესაძლებელია შევიტყოთ ვინ უფრო ძლიერები არიან რადიკალების მომხრეები, თუ დემოკრატებისა. პირთერთების რიცხვი, რომელნიც აღმორჩევაში მონაწილეობას მიიღებენ, როგორც ამბობენ, 525,000 მდინ არის. ხოლო სხვა ფერებისა 617,000 კაცადინ. პირთერთებს კონსერვატორების მხარე უჭირათ, სხვა ფერის მკონებელნი რადიკალების მიდგომას აპირებენ.

— 28 ოკტომბერს ნუ-იორკიდან იწერებან, რომ ლუიზიანის შტაბში დეპუტატების ამორჩევა დაიწყეს და რადიკალებს ემინიანთ, არ დამარცხდნენ. ბენერლებს შერიდანს და სიკლსა ხალხი კიდევ ყველგან სიყვარულს და პატივისცემას უცხადებეს. ახალ-ორლეანში სახადი გაჩნდა. სასწავლებლების ინსპექტორს ბიუფალოს სასჯელში მიცემას ექდიან, რადგან იმან ნეგრების შეილები სასწავლებლებიდან გამოაკვა.

იქიდანვე იწერებან 2 ოკტომბერს. „საფინანსო მინისტრი სამ-პროცენტის სერის ბილეთის გამოცემას შეუდგა, ობლიგაციების გამოსასყიდველათ, რომლებს ედაც ნომბერში და დეკემბერში გათავდება. ნეშატელში გათავდა აღმორჩევა. რადიკალებმა აჯობეს დემოკრატებს. აღმორჩეული პირები თავის თანამდებობის აღსრულებას შეუდგნენ, მაგრამ ქალაქის მოხელეებმა საჩივარი შეიტანეს, რომ აღმორჩევა წესით არ იყო, სიკრუვით იყო და იმისთვის აღმორჩეული პირები შესაწყნარნი არ არიანო. ლუიზიანაში და ალაბამაშიც აღმორჩევის დროს გამარჯვება რადიკალებს ჩივბათ, რადგან თერთ პირიანები საქმეს გულით არ ეკიდებიან და სხვა ფერის აღმომჩიველნი ბევრნი არიან. ხმა ისმის, ვითომც გენერალს ტენზის სამხრეთის შტაბებში ყველა ხარჯი გადაეღოს, იმ ხარჯს გარდა, რაც ჩრდილოეთს და სამხრეთის ქაროლინაში იკრიფება შეერთებული შტაბების მმართველობის საძლეათ.

მკრთვე ხმა ისმის, რომ სახელმწიფოში დიდი ცელილება იქმნება. ბენერალმა შრანტმა შერილანდის მილიციას თოფები არ მისცა და აქედან გამოჰყავთ, რომ პრეზიდენტი კონგრესის წინააღმდეგ მილიციის ხმარებას აპირებდაო. ამბობენ, რომ ვითომც პრეზიდენტს ეილაც კერძო პირისათვის ეთქვას, რომ კონგრესს ჩემს გამოცვლაზედ წინააღმდეგობას გაუწევო, თუ მე სასჯელს მიმცემენო. ახალ-ორლეანში საშინელი სახადი არის და ძლიერ ბევრს ხოცავს.

ოსმალო. სახალხო გაზეთში იწერებან 11 ოკტომბერს ქოსტანტინეპოლიდან: ჯერ კიდევ არაინი იცის, როდის დაიწყებენ რკინის გზების კეთებას, რომლის კონცეპციაც ოსმალოს მმართველობამ დიდი ხანია გასცა. რკინის გზა ქოსტანტინეპოლიდან ბელგრადამდინ უფრო ყველაზე სპირია. თუ ეს გზა ჩქარა გაკეთდა, მაშინ ოსმალოს დედაქალაქი და სხვა დიდი ქალაქები სულ გამოიცვლებიან. მაშინ შუა შერაპის ქალაქებიდან ქოსტანტინეპოლში და სხვა ოსმალოს ქალაქებში მისვლა, მოსვლა გაადვილდება და გახშირდება. აქამდინ ქოსტანტინეპოლი მარტო ზღვის ქალაქი იყო, მაგრამ როდესაც რკინის გზა გაკეთდება, მაშინ ის სხვა მნიშვნელობას მიიღებს, რადგანაც შერაპისკენ ორი გზა იქნება: ზღვით და ხმელეთით.

ტ ე მ ე ბ რ ა მ მ მ მ ი,
პეტერბურგში მიღებული.

ქოსტანტინეპოლი, 7 (19) ოკტომბერს. ღიღმა ვეზირმა ალი-ფაშამ დიდი სახელმწიფოების ელჩების თანადასწრებით ქანდიის კუნძულის მცხოვრებლებისაგან აღმორჩეულს პირებს გამოჰკითხა კანდიელების სურვილი და იმათი აზრი ამ კუნძულის შესახებ. შარბომადგენლებმა ყველამ ითხოვეს, რომ ქანდია საბერძნეთს შეეერთონ.

ბომბი, 8 (20) ოკტომბერს. აფხულხანი გალიცვალა. იმის მემკვიდრეობა მამედხანს მისცეს. აფხულ-ხანის შეილმა თავისთვის ახალი ჯარი შეადგინა. ხმა ისმის, რომ შირ-შირალი ბერათში დიდიხლო იქაურს გუბერნატორს შემწობას სთხოვსო.

ათინა, 9 (21) ოკტომბერს. სამინისტრომ პალატის დეპუტატებს მოსთხოვა, რომ იმისაგან დახარჯული ოთხი მილიონი დრახმი დაამტკიცონ და სხვა შეიდი ახალი კრედიტი დანიშნონ სამხედრო ხომალდის და იარაღის საყიდველათ.

ფლორენსია, 9 (21) ოკტომბერს. ჯერ გენერალს ჩილიდინს ახალი სამინისტრო არ შეუდგინა.

რადგან გაიგეს, რომ შრანციის მმართველობა რომის საქმეში ერევაო, ხალხი ძლიერ ტელავს. მენციამში რამდენიმე დემონსტრაციები იყო. ხალხი ყვიროდა: „იტალიის დედა ქალაქს, რომს გაუმარჯოს!“ ხმა ისმის, რომ შარბალდი ქაპრერის კუნძულიდან წამოსულა და ეხლა თავისს შეილთან, მენოტთან არის.

ტ ულისში მიღებული.

პეტერბურგში, 18 ოკტომბერს. შრანციუსის ჯარი ტულონიდან განემგზავრა ჩივიტა-ვეკიას. სახელმწიფო მინისტრის სიტყვით, შრანციის იმპერატორს უნდა მხოლოდ შეაჩეროს მერვეოლუციონი, რომელნიც შლორენციისთვის და რომისთვისაც სასაშიშრონი არიან. შარბალდი ხუთი ათასი კაცით დგას მონტე-როტონდოსთან. ქაროლმა მიეტორ-მმანუელმა გამოსცა პროკლამაცია იტალიელებთან და იმაში სწერია, რომ იტალიამ შრანციასთან მორიგებით უნდა მოსძებნოსო. საუკეთესო გზა, რომ, როგორც რიგია, რომის საქმე, ისე წარმართოსო. ჩილიდინიმ სა მინისტროს თავი დაანება და იმის მაგივრად მენაბრეა შეიქნა ახალი სამინისტროს თავი. — აგსტინის იმპერატორმა გამოსცა დეკრეტი, რომლის ძალითაც უნდა შეუდგნენ დეპუტატების ამორჩევის სახელმწიფოში.

ტების ამორჩევას ხორვატის სემისთვის სერბიამ წარუდგინა პორტას მეორე ნოტა, რომ იმან პასუხი გასცეს ცეცხლის გემების მანიაზე, სისხლის ღერისათვის. სერბიის სახელმწიფო დგას ოსმალოს ჯარი, რომელიც შეიცავს ათი ათასს კაცსა.

პეტერბურგში, 21 ოკტომბერს. პეტერბურგის ოფიციალურს გაზეთებში დაბეჭდილია დეკლარაცია, რომელიც რუსეთის, შრანციის, პრუსიის და იტალიის წარმომადგენლებმა გადასცეს ოსმალითის მმართველობას; ამასთანავე იმავე გაზეთში დაბეჭდილია რუსეთის უცხო ქვეყნის მინისტრის, კნაზის ბარჩაკოვის ცირკულიარი, რომელიც ხსნის ამ დეკლარაციის აზრს. ზემოხსენებულს დოკუმენტებში სწერია: „რუსეთის მმართველობამ ყოველი ღონისძიება იხმარა თავის მონათესავე და თანა მერჯულე ხალხების სასარგებლოთ და ამასთანავე დარწმუნდა, რომ სხვა საშუალება აღარა დარჩა რა გარდა იმისა, რომ აღარ გაერიოს ოსმალითის საქმეებში და ამით მოისპოს მიზეზი საზოგადო მშვიდობიანობის დარღვევისა. ხელმწიფე იმპერატორმა წინააღმდეგ გაურყველობის პრინციპი და თავის მზრით ის მზათ არის ეს პრინციპი აასრულოს, მინამ სხვა სახელმწიფოებიც პატივს სცემენ ამ პრინციპს. სახელმწიფოები, რომელთაც ამ დეკლარაციას ხელი მოაწერეს, ხელს არ იღებენ იმ სულგრძელს ვალდებულებებზედ, რომლის ასრულებას მათ სეინილისი აიძულებდა. ამასთანავე ისინი თავიდან იშორებენ ყოველს პასუხის გებას; რაც ამას იქით მოხდება პორტის მოქმედებისაგან, ის იმან თვითონ თავის თავს უნდა დააბრალოს. იტალიის ჯარი პაპის მხარეში შევიდა მაშინვე, როგორც კი ფრანკუზები ჩივიტა-ვეკიაში გამოვიდნენ, რადგანაც შლორენციის ოფიციალურის გაზეთის სიტყვით, სექტემბრის კონვენციით ორივე მხარეს, რომელთაც ეს პირობა შეკრეს, ერთ გვარი ვალდებულება აქეთ.— შარბალდი 17 ოკტომბერს იღვა ოსსასთან, რომიდან 2 1/2 მილზედ. შარბალდიელები, 12 ბატალიონის რიცხვით, ერთათ იტალიის კაროლის ჯარით გაემგზავრნენ აკვაპენდენტოს, ოსტრეს, ჩივიტას და შროზინონესაკენ. შრანციუსის ჯარი ჯერ კიდევ ჩივიტა-ვეკიაში დგას. შრანციუსის მმართველობამ გაუგზავნა სხვა სახელმწიფოებს ცირკულიარი, რომელშიაც ის ამბობს, რომ რომის საქმეებისაგან იმ აღარ იქმნება პასუხის გებაში, თუ შერაპის სახელმწიფოები არ დაეთანხმებიან მას კონფერენციის შეკრაში; შრანცია არ ეცდება, რომ პაპის საერო უფლება დარჩეს; ამ საქმისაგან იმას და იტალიას შუა ომი არ ასტყდება.— ლონდონიდან იწერებან, რომ გრაფი როსსელი მიიკვალა.

პეტერბურგში, 23 ოკტომბერს. პირველმა იტალიის მინისტრმა მენაბრემ გაუგზავნა სხვა სახელმწიფოებთან მყოფს იტალიის ელჩებს ნოტა, რომელშიაც გამოცხადებულია, რომ საქმეში არ იყოფო ფრანკუზები რომის საქმეებში გარეულოყენო. პაპის ნაქარავები ჯარიც საქმა იყოფო, რომ ის დაეფარაო. როცა შრანციის მმართველობამ არ მიაქცია ყურადღება იტალიის მმართველობის ფორმალურს განცხადებას და პროტესტს და გავრია კიდევ რომის საქმეებში, მაშინ იტალიის მმართველობამ თავის ჯარი პაპის მხარეში შეიყვანა, რადგანაც ამას მოითხოვდა იმისი ღირსება და პატივი. ამ გვარი გადაწყვეტილება არ აჩვენებს მტრობას შრანციისადმი; იტალიის ჯარებს ბძანება მიეცათ, რომ იმათ ეცადონ არ მოხდეს იმ გვარი შეტაკება, რომელსაც შეუძლიან უაღრესი დაბრკოლება აძიონ. მაზეთი „Epoque“ ამბობს, რომ შრანციამ დაიწყოვა საომრათ მზადება, მენაბრეს ცირკულიარის მიღების შემდგ; ტულონიდან გაუწყვეტილი პაპის მხარეში ჯარებს ჰგზავნიანო. შრანციუსებმა რომს გარდა მიტერბო დაიჭირეს და ახლა მელეტრისაკენ

მიემართებინ. შროზინონეს გარდა იტალიის ჯარს ჯერ არ დაუჭერია არც ერთი სხვა შესანიშნავი ქალაქი რომის მახრავში. დიდმა-გე-ზირმა პლი-ფაშამ პროკლამაციით გამოუცხადა კანდიდებს, რომ მორიგების ვადა ვათავდა, დრო მოვიდა, რომ ენერგულათ ვი-მომქმედოთო კუნძულის დაამშვიდებლათ და მცხოვრებლების წარმომადგენლების შემწეობით მოეხდინათო აღმინისტრაციული ცვლილება; სულთანის ჯარი დაიკავსო კუნძულის დამშვიდებულს მცხოვრებლებს; სასამართლოები ახლავე დაიწყებნო მოქმედებას; მცხოვრებლების საჭიროებანი დაკმაყოფილებულნი იქნებინათ. — მლინების (ბერძენის) კარალი და კაროლევა მენაში 29 ოკტომბერს მივიღენ.

ფიქრი სოფელი.

- ღამეს ერთს მქონდა სურვილი
- ღა გაველ გზაზე დაფიქრებული,
- როს იყო მიწა ნისლით ბურვილი,
- ჩნდა გზა კაყისა გაბრწყინებული.
- იყო რა ღამე დაწვარებული
- ღა სიმუდრეოე თითქოს ლმობის სთხოვდა,
- მარსკლავიც მალა ცაზედ რებული,
- ამო ამავეთა სხებთ მოუთხრობდა.
- მხიარულება გამოუთქმელი,
- საკვირველათა იყო მახედა,
- მტრებისა მსგავსად ფერის მიმრქმელი,
- მძინარს მიწასა მუნთ დასქრდა.
- ამ დროს ფიქრითა აღტაცებული,
- მე მომაგონდა ესე საუქმელი:
- რაა რომ მტკივა დაღონებულსა?
- ან რა მარუხებს მე ატე მხელი?
- თუ ვუტდი რასმე ნეტავ ვიცოდე
- ღა თუ ვინაღვლი, რა უნდ იყოს?
- არ მაგონდება თუ ვისმე ვიცოდე,
- მამ ამ ფიქრებმა რად უნდა წამილოს.
- მს, დასტურ! არა, ჩემს სიცოცხლეში
- მე არ მოველი არას შევბასა;
- არც წარსულთათვის მე არა ვხვნივი,
- მით დავივიწყებ ჩვეულებასა.
- ბი რას ვეძებ, კი მომაგონდა:
- თავის-უფლებას, განსვენებასა,
- რომელიც ფიქრში დიდს ხნით მქონდა,
- რომ მივცემოდი დავიწყებასა.
- მაგრამ არ მინდა, რომ დავიძინო,
- მიყო უგრძობლად ციხე მიწას ქვეშა;
- მსურის ყოველი მე მოვიმინო,
- თუ ვინ რა მახრით ამოხიწენა.
- მსურის ძარღვებში, ჩვეულებრ თრთოღეს
- სიცოცხლის ძალი დაუძინარი,
- საყვარლის ამბით მე დამატკობდეს,
- ღლე გინა ღამე მოუწყინარი.
- აღმწავნებულის ცაცხისა ჩრდილი,
- სასამოვნოდ ზედ დამფნოდეს,
- მისი შტოები იგრავლივ დახრილი
- საამო ამბავს მიუბტუბდეს.
- მისი ღუღუნე გამაგონებდეს
- ჩემის სატროლის წარმატებასა,
- შოთოლთ შრიალი მიგალობებდეს,
- მისსა უდარდელს მდგომარებასა.
- მიწა სამშობლო ცაა ზეციდან,
- ტბილის ღიღინით მიალერსებდენ:
- ჩემის საყვარლის ხსნასა კენესიდან
- ხან-დაღუბლად მიმორბებდენ.
- აღუქსანდრე მიგრელი.

სხვა და სხვა ამბავი.

„თქვენ იქნება გახსოვდეთ რუსეთელი აგიტატორი, უფ. პელსიევი, რომელიც ამ ორი თუ სამი თვის წინათ თავის თავით რუსეთის მმართველობას გამოეცხადა და თავი დაუქრა. იმან საქვეყნოთ შეინანა თავისი შეცდომა—და

თავის ამხანაგების, რომელნიც სამძღვარს გარეთ გაიქცენ. როდესაც უფ. პელსიევი რუსეთში მოდიოდა, დაწმუნებული იყო, რომ იმას უთუოთ დასჯიდნენ, მაგრამ იმდროინებდა, რომ რამდენიმე ხანის განმავლობაში სასჯელს შემომსუბუქებნო. ეს იმის მობრუნება იყო ახალი და შესანიშნავი იყო, რომ პოლიციის დროებით უმფროსმა (რადგანაც გრაფი უტეალოვი ამ დროს პეტერბურგში არ იყო) გენერალი მეზენცოვმა საჭიროთ შერაცხა ეს საქმე ხელმწიფე იმპერატორისათვის შეეტყობინებინა. უფ. პელსიევის დაწვრილებით ჩვენება ჩამოართვის იმის წინანდელი ცნობების შესახებ. უ. პელსიევი, რომ დანახა ჩემს სიტყვებს სტენოგრაფი სწერსო, ითხოვა ჩემს ბიოგრაფიასა შე თვითონ დაეწერო. ეს იმის თხოვნა შეიწყნარეს. მაშინ უფ. პელსიევი დასწერა ვრცელი მოთხრობა თავის ცხოვრებაზედ სამძღვარს გარეთ. იმან ვერეთე აღწერა თავისი მონაწილეობა სარეგულირებო პრობაგანდაში და მიხეზები, რამ აფიქრებინა თავისი უწინდელი ქცევა შეინანებინა. ეს მოთხრობა ძრვიელ გულის ამღძვრელი იყო. როდესაც ავტორი თავისსგნით შესრულებულს საქმეებზედ ლაპარაკობს, ცდილობს, რომ სხვებს არ შეეზოს და სხვებიც არ გაუპატიუროს. ეს დოკუმენტი პირდაპირ ხელმწიფე იმპერატორს წარუდგინეს და ვინემ პასუხი გამოვიდა უფ. პელსიევი დაჭერილი იყო, მაგრამ იმისთანა სახლში იყო, სადაც ტუსადებს ძრვიელ კარგათ ინახავენ და თითქმის ლაღობაც აქეთ. დიდმა ხანმა გაიარა და აი ბოლოს ამ კვირია გენერალმა მეზენცოვმა გამოუცხადა უფ. პელსიევის, რომ ის თავისუფალია, რომ ხელმწიფე იმპერატორმა აპატივა იმას იმისი წინანდელი ქცევა და იმედოვნებს, რომ ახლა სასარგებლო მოქალაქე შეიქმნება. უფ. პელსიევი მაშინვე გაანთავისუფლეს და ნება მისცეს პეტერბურგში იცხოვროს და რაც სურს ის აკეთოს, თავის სტატუსებს ხელი აწეროს და თუ ისურვებს სამსახურშიაც შევიდეს.

მაქსიმელიანეს მოკვლა. ნამბობი იმ კაცისა, რომელიც დასწრებია მაქსიმელიანეს დახვედრის დროს. სხვა და სხვა გაზეთებში იყო დაბეჭდილი მრავალ გვარი ამბავი მეხიკის იპერატორის მოკვლეობაზე, მაგრამ არც ერთი იმათგანი ნამდვილი არა ყოფილა. სოტა არ იყო, ყველა ცრუობდა ამ შემთხვევაში. ახლა როგორც ერთი ანგლიელი გაზეთი გვიმტკიცებს, თვითონ იმაშია დაბეჭდილი ძალიან ნამდვილი მოთხრობა შედგენილი იმი სთანა კაცის ნამბობისგან, რომელიც დასწრებია მაქსიმელიანეს დახვედრებაში. ამ ამბავს მოგვითხრობს იმპერატორის ერთგული ყმა ტიუდოსი, რომელსაც ეთანახმებინ თვითონ ის მღვდლები, რომელნიც მაქსიმელიანეს ახლდნენ იმის უკანასკნელს ქმსა. იმპერატორის საპრობილესთან მცველებს შორის მყოფი აფიცრებიც გვიმტკიცებს ამავე ამბავსა. ბი სხვათა შორის რაა დაწერილი ამ მოთხრობაში: „როდესაც იმპერატორი მიხლოვდა იმ ადგილს, საცა ის უნდა დაეხვერტათ, გარემომდგომარე პირებს ათხოვდა შენდობას, ისე როგორც თავის მხრით სხვებს შეუწდო. ამას შემდეგ წამოიძახა: „ღმერთმა ადღეგრძელოს მენიკა, ღმერთმა ადღეგრძელოს იმისი დამოუკიდებლობა“. იმისმა დიდებულებამ გულზე ხელი დაიდვა, აჩვენებდა სალდათებს, სად უნდა დაემიზნათ და მერმეთ გაშალა ხელი, რომ ესროლონ. იმავ წაშს ანიშნეს და ოთხმა სალდათმა თოფები ესროლეს. იმპერატორმა ზეცას შეხედა და მიწაზე ნელა დეცა. მთხივე ტყვია მოხედა: სამი სტომაქში და ერთი მარცხენა გვერდში. მაქსიმელიანე შეაცქერდა ტიუდოსს და ხელები გაიქნია, უნდოდა რამე ეთქვა, მაგრამ ენა აღარ ენძეროდა. მრთი მღე-

ღელი იმის მახლობლად იდგა და წმინდა წყალი ასხურა. მეხუთე სალდათი ამ დროს მიუახლოვდა და ესროლა თოფი მარჯვენა გვერდში; ტყვია ფილტვები გაიტანა. მოფის ტუჩი ესე ახლოს მიიტანა სალდათმა, რომ იმპერატორის ქილეტს ცეცხლი მოედო, მაგრამ ტიუდოსმა წყლით გააქრო. იმპერატორი ხელით ისწევდა ქილეტს, თითქოს უნდოდა იმისი ვახსნა და მეხუთე ღილზე ქვემოდგან კიდევ გაგლიჯა. რადგან ეტყობოდა, რომ ჯერ კიდევ სული არ ამოხდომოდა, მეექვსე სალდათი მიუახლოვდა კიდევ თოფითა, მაგრამ თოფმა ფალია აიწვა. ამ დროს ცხენით მოვიარა გენერალი ლიცი და ბრძანა, რომ მალე მოუსწრაფონ სიცოცხლე საცოდადს იმპერატორს; მეშვიდე სალდათმაც დაუმიზნა, მაგრამ იმის თოფმაც ფალია აიწვა. იმპერატორი სიკედილს ებრძოდა. მინამ გატენილს თოფს კიდევ იზოგნიდნენ, რამოდენიმე წამი გავიდა. ბოლოს ერთი თოფი კიდევ ესროლეს. ტყვიამ გული გაურღვია იმპერატორსა და სული ამოხდა. იმის ტანსაცმელს ხელმეორეთ გაუწინა ცეცხლი და ტიუდოსმა ხელმეორეთ გააქრო. იმპერატორის გვამი ჩასვენეს ერთს მოკლე ხის კუბოში. გვამი რომ ვერ გაიძარბა, ფეხები ზემოთ ჰქონდა ამოშვერილი. ამ სახით წაიღეს ძვერეტაროს.

სომხების კათოლიკოზის მისვლა მოსკოვს და პეტერბურგს.

მსკენისთვის 19-დამ გაზეთში Москва-ში სწერენ, რომ მოსკოვში მისულა სომხების კათოლიკოზი ზეორქ. მოსკოვში მცხოვრებელი სომხები მრავალნი შეყრილან რკინის გზის სტანციაზე, რომ დახვედროდნენ თავიანთ უმთავრეს მწყემსსა. მსკენისთვის 19-სა 12 საათზე კათოლიკოზი სომხების საყდარში ყოფილა. ჩამომხდარა დასადგომათ ანანოვის სახლში. საყდარში წასვლის დროს ამ სახლიდამ ეკლესიამდინ მღვდელი დროშებით წინ მიუძღოდა. ეკლესიის გაღვანში ორ რიგათ გამოწყვიებული დახვედრიან ლაზარევის ინსტიტუტის მოსწავლენი, რომელთაც ყვავილები უფენათ გზაზედა. ზალავანის კარებიდამ წარჩინებულს სომხებსა კათოლიკოსი ბალდახინს ქვეშ მიუყვანათ საყდარში. ღლოცვის დასრულებისას კათოლიკოსს წარმოუთქვამს ლოცვა რუსეთის კეთილ-დღეობისათვის, ხელმწიფე იმპერატორისათვის და იმ სახელმწიფო გვარეულობისთვის, საყდრის დამფუძნებელთ ლაზარევისათვის და მთელი სომხის ხალხისთვის ეკლესიიდან წასულა მოსკოვის გენერალ-გუბერნატორის თანადებობის აღმსრულებელთან.

როგორცა სჩანს ქვემოთაჩანილის ამბი-დამ პეტერბურგში კათოლიკოსი წასვლამდინ 13 დღე დარჩენილა მოსკოვში.

გაზეთში „Голос“-ში სწერენ: ღვინობისთვის 4-სა სომხების კათოლიკოსი მოვიდა პეტერბურგს. ამ წელს მარიაშობის თვის კათოლიკოსათ ნაკურთხმა მოინდომა შჩიპინილამ მოსვლა პეტერბურგს, რომ ხელმწიფე იმპერატორს წარუდგეს. ამის შეტათ პეტერბურგს სულ არ უნახავს სომხის ეკლესიის თავი. სომხის ეკლესიის ადათით და კანონით კათოლიკოზებს ყოველთვის არჩევენ მთელის სომხის ხალხი და მერე ამტკიცებს რუს-ხელმწიფე. აღრე კი 1828 წლამდინ კათოლიკოსს ამტკიცებდა ან შპი, ან ხონტკარი, მანამ მსმალროს ომი დაიწყებოდა.

სახაზრო ბანსხაღება.

Закавказскій Вѣстникъ № 83)
1) ძველსაისი აქეთის პრიკაზი საზოგადო მზრუნველობისა უცხადებს, რომ ტფილისის შილაქის სამკურნალოსთვის უნდა დაზადდეს 1868 წლისთვის სასაქმო სამზადისი და სხვა მოთხოვნილება, მაგალითად: გამოცემვარი პური, ხორცი, ბრინჯი, მარილი, ვაზო,

შევილი, საპონი, თივა, ძაფი, შვიდ კლონაქი, შემა, ქუჩულის ზეთი, სტარინის საწითელი, ქაჩნის ქაწითელი, ქერი, მწვანელი და ბოსტნეულობა, სულ ესეები 7743 მანეთისა და 25³/₄ კაპეისისა. ამაზე არის ტორგი დანიშნული პრიკაზთან 10 ნოემბერს და პეტროტოქა 14 ნოემბერს. შემოსხენებული სამზადისის დამზადება უნდა მოხდეს იმ რიგათ, როგორც დამტკიცებულს კონდიციამი მოხსენებულთა, მისაც მსურთ ტორგში მონაწილეობის მიღება, იმათ შეუძლიანთ თვითონ პრიკაზში შეიტყონ დაწვრილებითი ცნობა ამ საგანზე.

2) ძველსაისი სამხედრო მკურნის საინტენდენტო სამმართველო აცხადებს, რომ 1868 წლისათვის საინტენდენტოს ეჭირება ყუთები და სახვევი მასალები. ამ იჯარის გასაცემათ არის დანიშნული ტორგი ტფილისში საინტენდენტო სამმართველოში, სტავროპოლში და პეტროტოქაში ამ წლის 12 დეკემბერს, ხოლო პეტროტოქა 20-სა.

6) ტფილისის გუბერნიის სასამართლოში 1867 წ. 19 სექტემბერს გადაწყდა, რომ საზოგადო დაფასებით გაისყიდოს უძრავი ქონება, კუთვნილი აზნაურის ალა-მეგ—მდივაროვისა. ეს ქონება იყოფება მესამე კვარტალის მეორე ნაწილში თათრის მოედანზე № 3,4,5, 10 და უნდობროთ. მონებას შეიცავს, 1) სამი ქვითკირის ღუძანი, რომელსაც უჭირავთ მიწა 5 საენი სიგრძე და სამი სიგანე; 2) ერთს ამგვარსავე ღუძანსა, რომელსაც უჭირავს საენი და ორი არშინი სიგრძე და სიგანე ცხრა არშინი; და 3) სამი შენობა მიწის ბანითა და მიწით, რომელიც შეიცავს 120 კვადრატის საენსა ყოველი მორათულობით და გზით დაუასებულია 3500 მანეთათ. ამ ქონების გასყიდვის ვადა დანიშნულია მომავლის იანვრის 22 რიცხვს, 1868 წელს დილის 11 საათზე. მისაც მსურს ამ ქონების მოპოება, უნდა გამოცხადდეს დანიშნულს ვადაზე ტფილისის გუბერნიის სასამართლოში, სადაც შეიტყობს დაწვრილებითი აღწერას და ნახავს ყველა კუთვნილს ქალაღებს ამა ქონებისას.

7) ძველსაისი აქეთის პრიკაზშია 1868 წელს 5 თებერვალს დანიშნული ტორგი კანონიერის პეტროტოქითა გასასყიდათ სახლებისა მიშენებულბითურთ, რომელნიც ეკუთვნიან მკავიმ ტერ-კაზაროვს. სახლები მდებარებენ ქ. ტფილისის მესამე კვარტალის 1-ელს ნაწილში. მისაც მსურს ამ სახლების ყიდვა, შეუძლიანთ საფასო სიები პრიკაზში იხილონ.

8) დიდი მთავრის ძველსაისი ნამესტნიკის ნება ყოფლობით ძველსაისი აქეთის პრიკაზმა ხელმეორეთ დანიშნა ტორგი ტელავს-სიგანის უფლები გასასყიდათ მამულისა, რომელიც ეკუთვნის ქვემოხსენებულს სიგანის უფლის მებატონებს: 1) პოლოკინის იასხე ანდრონიკაშვილს (გარდაცვალებულს), 2) თავადს ივანე იოსების ძეს ანდრონიკაშვილს, 3) თავადს ივანე დიმიტრის ძეს მანაო-მანჩაძეს. მისაც მსურს შემოსხენებული მამულების ყიდვა, იმათ შეუძლიანთ ამ მამულების საფასო სიები იხილონ ტელავის უფლის სულში.

9) დიდი მთავრის ძველსაისი ნამესტნიკის ნება-რთვით ზემოსხენებულს პრიკაზში დანიშნა ხელმეორეთ ტორგი კანონიერის პეტროტოქით 1868 წლის 5 თებერვალს გასასყიდათ სახლებისა, რომელნიც ეკუთვნიან ტფილისის მცხოვრებლებს სოლომონს და ბრიქტრს მიკრატოშოვებს. სახლები დგანან ქალაქის ტფილისის 1 კვარტალის მესამე ნაწილში. მისაც უნდა შემოსხენებული სახლი, იმას შეუძლია შეიტყოს ფასი ძველსაისი აქეთის პრიკაზში.

10) იმავე პრიკაზის განკარგულებით შუთაისის გუბერნიის სასამართლოში დანიშნულია 1868 წლის 5 თებერვალს ტორგი კანონიერის პეტროტოქით გასასყიდათ მამულისა, რომელიც ეკუთვნის კნენა შიხოს-როს ასულს წერეთელს. ეს მამული მდებარებს შუთაისის გუბერნიის შორანის უფლის სოფლებში ჩინას ბოდროსა, ჯალაფრთას, შილოვანს და სარეკს. მისაც შემოსხენებული მამულის ყიდვა უნდა, იმას შეუძლია შეიტყოს ფასი შუთაისის გუბერნიის სასამართლოში.

11) შემოსხენებული პრიკაზის განკარგულებით 1862 წელს, 5 თებერვალს შორის უფლები დანიშნულია ტორგები კანონიერის პეტროტოქით გასასყიდათ მამულებისა, რომელნიც ეკუთვნის კნენა შიხოს-როს უფლის მებატონებს: 1) კნენა შიხოს-როს ასულს აბაშიძეს, 2) კაბიტანის ცოლს შიხოს-ბედს შეტოვისას, 3) პრაპორშჩიკს თავადს მსტატე შირომანოვის ძეს შიხოსთან, 4) პრაპორშჩიკს მასტანტინეს, პოდპორუჩიკს ბიოროვის და შიხოსბარს შიხოსთან, 5) თავადს დავითს ივანეს ძეს შიხოსთან; 6) კნენა შიხოს-როს იორანის ასულს ციციშვილისას. მისაც მსურს ამ მამულების მოპოება, იმათ შეუძლიანთ დაწვრილებითი ცნობა შეიტყონ შორის უფლის სულში.